



Riječke slike Gustava Klimta u Zagrebu

Napisala: **dr. sc. Irena Kraševac**

Foto: **Muzej grada Rijeke, Hrvatski restauratorski zavod**



Fellner i Helmer, Nacrtno glavno pročelje riječkog kazališta, Beč, 1883./1884.



Augusto Benvenuti, Alegorija glazbe na pročelju Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca u Rijeci, postavljena 1885.

Godinu dana nakon otvorenja izložbe *Nepoznati Klimt, ljubav – smrt – ekstaza* u Palači šećera Muzeja grada Rijeke, na kojoj su se prvi put restaurirane slike braće Klimt i Franza Matscha izvorno iz riječkog HNK Ivana pl. Zajca pokazale javnosti, i zagrebačka će publika dobiti prigodu za izravni susret s remek-djelima jednog od najpoznatijih svjetskih umjetnika, Gustava Klimta. Riječka je izložba pobudila veliko zanimanje javnosti, a svoj nastavak dobiva u Zagrebu **od travnja do lipnja** na izložbi u Galeriji Klovičevi dvori, naslovljenoj *Klimt u Rijeci, ljubav – smrt – ekstaza*.

Ansambel s devet slika koje su 1884./1885. naslikali braća Klimt i Franz Matsch za kazalište u Rijeci stilski je i tematski zaokružena cjelina koja je tek u novije vrijeme pobudila zanimanje stručne javnosti, a rezultirala je temeljitim restauratorskim zahvatom te novim interpretativnim promišljanjima hrvatskih i austrijskih stručnjaka. Za razliku od riječke izložbe, na zagrebačkoj se pojavljuje uvodni dio u kojem se objašnjavaju povijest gradnje i likovna oprema riječkoga kazališta, jedinog kazališta u Hrvatskoj koje je sačuvalo cjeloviti prvobitni izgled kakav je planiran i realiziran u doba otvorenja kazališne zgrade 1885. godine. Kazalište je sagrađeno prema projektu slavni arhitekata Fellnera i Helmera koji su se specijalizirali za kazališne zgrade u historicističkom stilu te su ih diljem Monarhije projektirali pedesetak, a u Hrvatskoj kazališta u Varaždinu, Rijeci i Zagrebu. Arhitekti su na preporuku profesora Ferdinanda Laufbergera sa Škole umjetničkog obrta u Beču započeli suradnju s mladim talentiranim slikarima braćom Klimt i Franzom Matschom, koji su trebali izraditi oslike za unutrašnju dekoraciju riječkog kazališta. Njihovo zajedni-



ko djelovanje poznato je pod nazivom *Die Künstler-Compagnie*, što je bio odraz poduzetničkog duha mladih slikara koji su se tek probijali na umjetničkoj sceni. Slike velikog formata sa stropa gledališta i proscenija demontirane su 2018. i prebačene na restauriranje, kako bi se pripremile za prvu izložbu koja se održavala u sklopu manifestacije Rijeka – europska prijestolnica kulture. Čišćenje slika i proveden restauratorski postupak u Hrvatskom restauratorskom zavodu otkrili su da su slikane tehnikom tutkalne tempere na platnu, koja je trebala imitirati zidno slikarstvo, a ispod lazurnih namaza boje do izražaja je došao Klimtov crtež kojim je iscrtao konture kompozicije.

Provedeno komparativno istraživanje potvrdilo je značaj djela slavnog Gustava Klimta unutar korpusa hrvatskih kazališnih dekoracija, ali i cjelokupnog slikarstva u 19. stoljeću, kao vrhunskih umjetničkih djela historicističkog simbolizma naglašenog antičkog žanra. Ova iznimna umjetnička djela iz rane faze stvaralaštva Franza Matscha te Ernsta i Gustava Klimta dostojno reprezentiraju aktualni trenutak bečke umjetničke scene 1880-ih u jeku visokog (zrelog) historicizma, čiji su se stilski utjecaji prelijevali diljem Monarhije. Ne manje značajna je i njihova novopotvrđena revalorizacija unutar cjelokupnog Klimtova opusa, koja svjedoči o umjetničkoj prekretnici koja se dogodila upravo na primjeru riječkih slika na kojima sazrijeva kao crtač i slikar koji samouvjereno signira svoja djela.

U Klimtovu relativno malobrojnom slikarskom opusu s otprilike 250 katalogiziranih djela, riječke slike svojim dimenzijama, zahtjevnim kompozicijama i složenim ikonografskim sadržajem predstavljaju veliku vrijednost. Pod krovom Galerije Klovićevi dvori u isto će se vrijeme naći djela svjetski proslavljenog Gustava Klimta i hrvatskog nacionalnog umjetničkog prvaka Vlahe Bukovca, što će svakako pobuditi zanimanje za dodatnim usporedbama njihovih umjetničkih puteva i sudbina te publici pružiti izniman umjetnički doživljaj.



Gustav Klimt, *Antonio i Kleopatra*, Beč, 1885.



Ernst Klimt, *Genij s trubljom*, 1885.



Franz Matsch, *Alegorija ljubavne poezije*, Beč, 1885.